

Historische Week

Ma 23 t/m vr 27 januari

Module 1: Singen ist das Fundament zur Musik in alle Dingen

Beschrijving:

Volgens de beroemde uitspraak van Telemann is zingen de basis van alle muziek. Als we deze uitspraak met moderne ogen bekijken, zouden we wel eens verkeerde conclusies kunnen trekken over de werkelijke betekenis ervan. De kennis van de toenmalige gewoontes en verbanden met kunstvormen als theater en dans, die als onafscheidelijke zusters werden beschouwd, helpt de historisch geïnteresseerde musicus om een barokke partituur – alleen een schets van het werk – zo correct mogelijk te lezen en in twijfelgevallen de juiste beslissingen te nemen.

Zang betekende toen meer dan alleen een legato uitgevoerde melodie, maar verwees ook naar de kunst van het componeren zelf en de duidelijke uitvoering van een werk. Men verdeelde de zang en de uitvoering ervan in drie klassen: Het spreken (recitatief), het zingen zelf (aria's, koren) en een overgangsvorm die plaatsvond in arioso. De natuurlijke uitspraak van de individuele lettergrepen had invloed op de lengte van de noten.

Wat betekent dit voor de zangers en instrumentalisten van vandaag? Welke conclusies kunnen we trekken en welke principes kunnen we daaruit afleiden?

In het geval dat de groepen gevormd van een aantal van Engelstalige studenten zullen zijn, de lessen zullen in het Engels uitgevoerd zijn.

Doelgroepen:

Zangers, strijkers, klarinettisten

Voorstel repertoire:

- Vocale muziek uit de 17e en 18e eeuw (ensemble en solo): bijv. madrigalen van Monteverdi, Schütz e.d.,
- Recitatieven en aria's uit cantates van bijv. A. Scarlatti, Hasse, Telemann, Bach, Händel
- Instrumentale solowerken en kamermuziek uit de late 17e en 18e eeuw
- Sonatas met basso continuo:

Corelli: op. 5

Couperin: Concerts Royaux, Les Nations

Telemann: Methodische Sonaten

J.S. Bach BWV 1021, 1023

C.P.E. Bach: Sonate voor Hobo en BC

Franz Benda: Vioolsonates

Docent: Jörn Boyssen

Module 2: Muzikale temperaturen op toetsinstrumenten

Beschrijving:

Al in de oudheid waren er verschillende temperaturen bekend.

In de Renaissance werden vooral middentonenstemmingen gebruikt, hoewel ook andere temperaturen bekend waren en zelfs tegelijkertijd werden gebruikt, waaronder

het gelijkzwevende temperament. In de loop van de 17e eeuw begonnen de grenzen van de toonladders uit de tijd van de kerkmodi steeds meer te worden doorbroken. Chromatiek en harmonie spelen een steeds belangrijkere rol. Omdat men steeds meer wilde moduleren en in meer toetsen wilde spelen, begon men stemmingen te gebruiken op basis van (voor zover mogelijk) zuivere kwinten voor de klavierinstrumenten.

Ik bied een historisch overzicht, presenteer de belangrijkste temperamenten en bespreek de praktische aspecten van het gebruik van de historische stemmingen. In het geval dat de groepen gevomeerd van een aantal van Engelstalige studenten zullen zijn, de lessen zullen in het Engels uitgevoerd zijn.

Doelgroepen:

Pianisten, strijkers, saxofoon, klarinet, trompet

Voorstel repertoire:

- Muziek voor toetsinstrumenten uit de 17e en 18e eeuw: Frescobaldi: Toccatas, Capriccios; Buxtehude, Suites D. Scarlatti, Händel, Bach, Bachzonen
- Vocale muziek voor instrumenten en zangers uit de 17e eeuw (ensemble en solo)

Docent: Jörn Boyssen

Module 3: Grammatica en vorm in instrumentale composities van de 18e eeuw**Beschrijving:**

Historische uitvoeringspraktijk betekent meer dan het spelen van een "barokke" viool met darmsnaren en zonder vibrato. De juiste hardware is natuurlijk van belang, maar het is slechts één aspect van het geheel. Het is belangrijk om een goed overzicht te krijgen vanuit verschillende invalshoeken en om verbanden te herkennen. Kennis van de vorm is essentieel voor een correct begrip van barokke stukken. Dit is immers retorische muziek: van het proces van het componeren zelf tot de uitvoering. Bepaalde harmonische wendingen en cadensen hebben bepaalde effecten op de luisteraar en werden in verband gebracht met leestekens en hielpen het respectieve effect te verduidelijken. De vorm van een compositie is gebaseerd op gedichten of op een goede toespraak.

Door het analyseren van instrumentale werken en arrangementen van vocale muziek voor instrumenten geef ik inzicht in de denkwijze van componisten en musici in die tijd.

In het geval dat de groepen gevomeerd van een aantal van Engelstalige studenten zullen zijn, de lessen zullen in het Engels uitgevoerd zijn.

Doelgroepen:

- Alle studenten, maar vooral instrumentalisten (strijkers, klarinettisten, pianisten, trompet, dwarsfluit) en componisten

Voorstel repertoire:

- Vocale muziek uit de 17e en 18e eeuw (ensemble en solo): bijv. madrigalen van Monteverdi, Schütz e.d.,
- Recitatieven en aria's uit cantates van bijv. A. Scarlatti, Hasse, Telemann, Bach, Händel
- Instrumentale solowerken en kamermuziek uit de late 17e en 18e eeuw:

- Sonatas met basso continuo:
Corelli: op. 5
Couperin: Concerts Royeaux, Les Nations
Telemann: Methodische Sonaten
J.S. Bach BWV 1021, 1023
C.P.E. Bach: Sonate voor Hobo en BC
Franz Benda: Vioolsonates

Docent: Jörn Boyssen

Module 4: Reconstructie van Bachs Markuspasie

Beschrijving:

In 2010 kreeg ik de opdracht om de Markuspasie van Johann Sebastian Bach te reconstrueren. De enige kopie van de partituur van deze Passiemuziek is tijdens de Tweede Wereldoorlog verbrand. Net als andere werken van Bach bevatte de Markuspasie parodieën van muziek uit andere werken, in dit geval voornamelijk de Trauerode (BWV 198), waarvan Bach de muziek gebruikte voor de grote koorstukken en het merendeel van de aria's in de Markuspasie. Omdat het in Bachs tijd niet gebruikelijk was om recitatieven in proza te parodiëren, moest ik ze opnieuw componeren. Daarnaast waren er de turba koren en een aria waarvan het gedicht niet door Bach was gecomponeerd en dus geschikt was voor parodie.

Met gebruik van voorbeelden uit de Markuspasie geef ik een gedetailleerd inzicht in de algemene werkwijze van componisten in de eerste helft van de 18e eeuw, en de eigenaardigheden van Bach in het bijzonder – een blik "achter" de score, bij wijze van spreken. Inzicht in dit proces helpt veel vragen over de uitvoeringspraktijk te verhelderen.

In het geval dat de groepen gevormd van een aantal van Engelstalige studenten zullen zijn, de lessen zullen in het Engels uitgevoerd zijn.

Doelgroepen:

Zangers, componisten, klarinettisten, pianisten, trompet, dwarsfluit, strijkers

Voorstel repertoire:

- Recitatieven en aria's van J.S. Bach

Docent: Jörn Boyssen

Module 5: Beethoven en zijn tijdgenoten

Course Description:

In this course you will have a unique opportunity to get familiar with a copy of a Duicken piano from the time Beethoven. In this intensive week dedicated to Beethoven as a pianist as well as a composer, we will explore his changing approaches to keyboard writing and performance. Beethoven's life and career coincided with rapid and important developments in piano construction as well as changes in playing styles. Beethoven's early style had much in common with the that of C.P.E. Bach and other Galant composers, the style that was characterized by articulated and elegant playing, short phrases and distinct figures that relied on great responsiveness of piano

action and clarity of sound and touch. This, however, started to change around 1800, when English instruments, and more importantly, a playing style associated with them, started to gain popularity in continental Europe. Musicians like Dussek, Clementi and others were important in directly or indirectly influencing Beethoven as well as instrument builders in his time. Viennese pianos became louder, larger, more robust and more brilliant. Long sweeping legato lines and rich cantabile sound became the hallmark of Beethoven's playing and writing. The lessons will be conducted in English.

Instrument:

J.C. Neupert copy of a Duicken fortepiano. The range of the piano is F1-f4.

Focus Group: pianists

Suggested Repertoire:

Choose any solo pieces from the piano repertoire of the following composers:

Antonín Reicha (1770-1836)

Leopold Kozeluh (1747-1818)

Joseph Wöfl (1773-1812)

Jan Ladislav Dussek (1760-1812)

Ignaz Pleyel (1757-1831)

Johann Nepomuk Hummel (1778-1837)

Ignaz Moscheles (1794-1870)

Ferdinand Ries (1784-1838)

Teacher: Artem Belogurov

Module 6: Van historische bron naar inspiratiebron**Description:**

In this lecture & masterclass, we will see how knowing the historical context of a piece can change completely its interpretation. Students are invited to present two short pieces and build an interpretation based on historical sources, following the principles of music philology. Students will be invited to compare different primary sources from the place and time of the composition such as the different scores available (autograph manuscript, copyists' manuscripts, first prints, etc), musical treatises as well as critics and reports from contemporaries of the composer. The repertoire should be discussed with Daniel Lanthier in advance so that he can give you preparatory readings and guide your researches. The focus will be the European music of the 18th century and the two pieces should be of contrasting styles. The lessons will be conducted in English.

Focus Group: saxophone, clarinet, flute, trumpet

Suggested Repertoire:

Add your chosen repertoire when signing up for this course. Two contrasting movements, preferably by music the student never heard before to avoid the oral tradition.

Teacher: Daniel Lanthier

Module 7: Bach & the Organ Description:

Description:

The number of notes that Bach wrote for the organ is larger than that of all the other keyboards works together. The organ pieces are longer, often monumental, witnessing the prominent position of the organ in that era. To understand the art of Bach, knowledge of his organ music is indispensable. Most musicians know the beautiful sonatas for violin, cello, flute and gamba. But who knows the six trio-sonatas for organ, that deserve at least the same attention?

Because of the sustained tone-quality the organ, from its early use in church was considered as the ideal keyboard-medium to imitate vocal music, the harpsichord being mainly used for dance-movements. In the baroque-period organs had developed into large and impressive instruments. By implementing the modern Italian concerto-style into his music, Bach's also added this instrumental quality to the organ, using it as the perfect medium even to play Vivaldi's Concerto's.

Considering that in those days all keyboard-players were familiar with harpsichord as well as the organ, the modern division in organists, harpsichordists and pianists appears contradictory to Bach's musical world. The being organ such an important medium for Bach's music, all keyboard-players interested in his music, should be informed about its possibilities as well.

The lessons as well as the introduction lecture will be conducted in English.

Suggested Repertoire:

Parts of Inventions, Symphonies and the Well-Tempered Clavier

Focus Group: pianists, composers

Teacher: Reitze Smits

Module 8: Basso continuo

Beschrijving:

Dit project is bedoeld voor pianisten. Er zal een introductie gehouden worden over basso continuo: wat is basso continuo, wat is de functie, welke instrumenten kunnen gebruikt worden en hoe wordt het genoteerd. In de lessen zullen eenvoudige stukken behandeld worden, er zal een blokfluitist en/of barokviolist aanwezig zijn om de composities uit te voeren.

In het geval dat de groepen gevormd van een aantal van Engelstalige studenten zullen zijn, de lessen zullen in het Engels uitgevoerd zijn.

Doelgroep: pianisten

Voorstel repertoire:

Zelf kiezen 1-2 stukken uit de voorgestelde lijst:

Händel:

Sonata g HWV 360

https://ks.imslp.net/files/imglnks/usimg/2/21/IMSLP76954-PMLP155243-handel360sonata_2_.pdf

Sonata a HWV 362

https://ks4.imslp.info/files/imglnks/usimg/a/ae/IMSLP77400-PMLP156035-handel362sonata_4_.pdf

Telemann Sonata C Twv 41, C2

<https://ks4.imslp.info/files/imglnks/usimg/e/e8/IMSLP248270-PMLP120647-C-Dur-Sonate.pdf>

Docent: Siebe Henstra

Module 9: Kennismaking met het klavecimbel het klavichord

Beschrijving:

Er zal een introductie zijn over het klavecimbel en het klavechord, de geschiedenis en de verschillende bouwstijlen, disposities etc. In de lessen zullen composities behandeld worden die voor klavecimbel geschreven zijn maar ook vaak op piano gespeeld worden.

Doelgroep: pianisten

Voorstel repertoire:

- J.S. Bach: Engelse suites in a, g en F BWV 807-809, Franse suites 1-6 BWV 812-816 (Bärenreiter or Henle ed.)
- D. Scarlatti: sonates K 3, 52, 96, 105, 115, 116, 119, 132, 133, 238, 239, 460, 461, 513, 517? (Schirmer Sixty Sonatas in two Volumes or Ricordi complete ed in Library or Le Pupitre on IMSLP)
- Rameau: suites in a, e

Docent: Siebe Henstra

Module 10: Geschiedenis van de fluit

Beschrijving:

De studenten krijgen niet alleen informatie over de geschiedenis van de fluit, maar horen, zien en houden ook de instrumenten vast. Het verhaal begint met de renaissancefluit (op het eerste gezicht het eenvoudigste instrument), gaat verder via de traverso, de ventiefluit in vele gedaanten, de conische en cilindrische houten Boehm-fluiten, tot de zilveren Boehm-fluit. Hoe beïnvloedt het instrument het repertoire? Verandert het instrument je ideeën over het repertoire? Is het instrument beperkter dan de moderne fluit of biedt het veel meer muzikale mogelijkheden? Ongetwijfeld zullen er nog meer vragen rijzen waar we misschien geen antwoord op vinden. In het tweede deel van de workshop werken we met een van Boismortier's Concerti voor 5 fluiten, gespeeld op instrumenten uit de tijd van Boismortier. In het geval dat de groepen gevormd van een aantal van Engelstalige studenten zullen zijn, de lessen zullen in het Engels uitgevoerd zijn.

Doelgroep: dwarsfluit

Voorstel repertoire: er wordt geen specifiek repertoire gevraagd

Docent: Dorette Janssens

Module 11: Actio

Beschrijving:

Lezing en dvd-presentatie over de ACTIO. Na de alle voorbereidingen, het studeren is de laatste stap voor de redenaar de Actio of Pronuntiatio, of anders gezegd het voordragen van de rede of speech. Voor ons musici is dat het geven van een concert. Tijdens deze lezing zullen we o.a. de "actio" van een beroemde zanger analyseren. In het geval dat de groepen gevormd van een aantal van Engelstalige studenten zullen zijn, de lessen zullen in het Engels uitgevoerd zijn.

Doelgroep:

Zangers, strijkers, klarinet, trompet, dwarsfluit Voorstel repertoire: Geen voorbereiding nodig

Docent: Heiko ter Schegget

Module 12: Solosonates voor blazers (1600-1800)

Beschrijving:

We behandelen muziek uit de periode 1680-1800 waarbij je zelf een stuk kiest om voor te spelen, al dan niet in een bewerking van het origineel. Jouw instrument is niet het instrument waar de muziek ooit voor geschreven is en het heeft heel andere mogelijkheden en onmogelijkheden, en de situatie waarin we vandaag de dag musiceren is anders dan die van 200 jaar geleden. Deze muziek komt uit een heel andere cultuur(-periode) en is er nog steeds veel wat we moeten leren om die cultuur te kunnen begrijpen. In deze lessen krijg je informatie aangeboden over de historische achtergronden van het repertoire waarmee je de vertaalslag van het repertoire naar je eigen instrument kunt maken: we kijken naar de bronnen waarop jouw moderne uitgave is gebaseerd; stemmingen, toonsoort-karakteristieken, articulatie en retoriek komen ook zeker aan bod.

In het geval dat de groepen gevormd van een aantal van Engelstalige studenten zullen zijn, de lessen zullen in het Engels uitgevoerd zijn.

Doelgroep: saxofoon, trompet, klarinet

Voorstel repertoire:

Zelf kiezen een stuk van bovengenoemde periode

Docent: Dorette Janssens

Verplichte lezing voor iedereen:

Rhetoric met Antoinette Lohman (in het Engels)